

WYMOGI FORMALNO-PRAWNE DLA PRAC DYPLOMOWYCH ORAZ PRZEPROWADZANIA EGZAMINÓW DYPLOMOWYCH NA WYDZIALE INŻYNIERII ŚRODOWISKA I INŻYNIERII MECHANICZNEJ UNIwersYTETU PRZYRODNICZEGO W POZNANIU

Obowiązują od roku akademickiego 2022/2023

Dokument opracowany został zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku (Dz. U. 2018 poz. 1668), Statutem Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.) oraz Regulaminem Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (uchwała nr 319/2019 Senatu UPP), Zarządzeniem nr 188/2019 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz Uczelnianym Systemem Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (uchwała nr 21/2012 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 21 listopada 2012 r.).

A. Wymogi podstawowe

1. Praca dyplomowa jest samodzielnym opracowaniem zagadnienia naukowego, artystycznego lub praktycznego albo dokonaniem technicznym lub artystycznym, prezentującym ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane ze studiami na danym kierunku, poziomie i profilu oraz umiejętności samodzielnego analizowania i wnioskowania¹.
2. Praca dyplomowa jest przygotowywana pod kierunkiem osoby, która posiada co najmniej stopień doktora².
3. Temat pracy dyplomowej jest zgodny ze specjalnością i kierunkiem kształcenia studenta (jego zainteresowaniami) oraz specjalnością promotora. Propozycje tematów zgłaszają kierownicy samodzielnych jednostek naukowo-dydaktycznych, przedsiębiorcy lub inne instytucje zewnętrzne, bądź zainteresowany student w terminach zgodnych z terminarzem dyplomowania dla właściwego roku akademickiego³.
4. Prodziekan właściwy dla kierunku studiów podaje do wiadomości studentów listy tematów prac dyplomowych wraz z nazwiskami promotorów, nie później niż w trzecim tygodniu zajęć dydaktycznych 4 semestru studiów licencjackich lub 5 semestru studiów inżynierskich oraz odpowiednio 2 lub 1 semestru studiów drugiego stopnia⁴. W szczególnych przypadkach (np. pandemia) termin podania tematów prac dyplomowych może ulec zmianie.
5. Student dokonuje wyboru tematu pracy dyplomowej nie później niż:
 - w piątym tygodniu od rozpoczęcia zajęć na 6 semestrze na studiach stacjonarnych I stopnia, a w przypadku studiów niestacjonarnych na 7 semestrze,
 - w piątym tygodniu od rozpoczęcia zajęć na studiach stacjonarnych II stopnia oraz, bądź na 2 semestrze na studiach niestacjonarnych II stopnia (magisterskich).
6. Kartę pracy dyplomowej (formularz F2⁵) przygotowuje student w porozumieniu z promotorem. Terminowe złożenie karty pracy dyplomowej w dziekanacie, jak

¹ § 48 ust.1. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

² § 48 ust.5. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

³ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

⁴ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

⁵ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

również uzyskanie informacji czy temat został zatwierdzony przez właściwego prodziekana ds. studiów, należy do obowiązków studenta. Procedurę obiegu karty pracy dyplomowej ilustruje schemat przebiegu realizacji pracy dyplomowej zamieszczony na końcu niniejszego dokumentu.

7. Właściwy prodziekan ds. studiów, po akceptacji przez przewodniczącego rady programowej kierunku studiów, zatwierdza tematy prac dyplomowych nie później niż rok przed planowanym terminem ukończenia studiów. Kopia karty jest przekazywana do jednostki, w której praca jest realizowana⁶.
8. Zmiana tematu pracy dyplomowej lub promotora jest możliwa tylko w uzasadnionych sytuacjach. W tym celu student składa wniosek do prodziekana ds. studiów na formularzu F3⁷.
9. Praca dyplomowa w zakresie poprawności i postępów jest na bieżąco sprawdzana i omawiana podczas seminariów i pracowni dyplomowej. W ramach prowadzonych przez nauczyciela akademickiego zajęć student dyplomant powinien uzyskać wiedzę na temat: zasad pisania pracy i dokumentowania wyników eksperymentów oraz odwoływania się do literatury itp., a także umiejętność prezentowania wyników i poddawania ich pod dyskusję publiczną.
10. Praca dyplomowa stanowi przedmiot dyskusji i oceny w trakcie egzaminu dyplomowego. Recenzenta pracy wybiera właściwy prodziekan ds. studiów z zaproponowanych na karcie dyplomowych potencjalnych recenzentów. Recenzent musi posiadać co najmniej stopień naukowy doktora, jednak nie niższy niż promotor⁸.

B. Wymogi merytoryczne

1. Praca dyplomowa powinna zawierać: wyraźne określone teoretyczne lub empiryczne zagadnienie badawcze; odniesienia do podstawowej literatury podmiotu; opis metod i technik badawczych, wnioski sformułowane na podstawie przeprowadzonych badań.

a. Inżynierskie prace dyplomowe realizowane na Wydziale stanowią udokumentowanie umiejętności dyplomanta w zakresie rozwiązywania zadań inżynierskich z wykorzystaniem wiedzy ogólnej i specjalistycznej; umiejętności wykorzystania współczesnych narzędzi wspomagających pracę inżyniera, w tym technik komputerowych. Prace dyplomowe w miarę możliwości powinny być powiązane z praktyką inżynierską. Praca dyplomowa inżynierska realizowana na WI powinna być opracowaniem obejmującym:

- analizę techniczną lub procesową wybranej technologii, w aspekcie spełnienia wymagań ilościowych, jakościowych, energetycznych, ekonomicznych i in.,
- wytworzenie i/lub charakterystykę nowego urządzenia, nowej technologii
- projekt konstrukcyjny lub techniczny, z odpowiednią dokumentacją i opisem,
- program komputerowy, realizujący opracowany algorytm użytkowy lub poznawczy, wraz z opisem metodyki jego wytworzenia,
- projekt stanowiska pomiarowego wraz z opisem jego budowy i zasad działania oraz opracowaniem wyników pomiaru,
- pomiary dokumentujące działanie maszyny lub instalacji technicznej,
- inwentaryzację składników majątkowych i rzeczowych,

⁶ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

⁷ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

⁸ § 50 ust. 1. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

- analizę dokumentów kartograficznych i planistycznych, stanowiących podstawę do opracowania autorskiej koncepcji zagospodarowania wybranego obszaru lub elementu przyrody,
- analizę jakościową i ilościową komponentów środowiska w odniesieniu do obowiązujących norm prawnych.

Praca dyplomowa inżynierska nie powinna mieć charakteru literaturowego lub przeglądowego.

b. Magisterskie prace dyplomowe w formie manuskryptu realizowane na Wydziale stanowią udokumentowanie umiejętności dyplomanta w zakresie rozwiązywania złożonych i trudniejszych zadań z wykorzystaniem wiedzy ogólnej, specjalistycznej oraz metod badawczych i eksperymentalnych. Praca magisterska musi mieć charakter koncepcyjny, naukowo-badawczy oraz dowodzić pogłębionej wiedzy dyplomanta w zakresie studiowanego kierunku. Stanowić ma ona dokument potwierdzający umiejętność dyplomanta w zakresie doboru i wykorzystania odpowiednich metod matematycznych i statystycznych do opracowania wyników badań. Podczas realizacji pracy magisterskiej dyplomant ma wykazać się wiedzą i umiejętnościami w zakresie zastosowania rozwiązań technicznych oraz umiejętnością wykorzystania współczesnych narzędzi pracy, a także rozwiązywania postawionych, prostszych problemów naukowych.

c. Magisterskie prace dyplomowe w formie artykułu bądź cyklu artykułów naukowych

1. Decyzję o wyborze tej formy pracy dyplomowej podejmuje dyplomant w porozumieniu i za zgodą promotora pracy. Na promotorze spoczywa odpowiedzialność oceny wartości naukowej i formalnej artykułu/artykułów, które mają być przedmiotem dyplomowania.
2. Pracę dyplomową magisterską może stanowić artykuł lub cykl artykułów naukowych.
3. Temat pracy dyplomowej magisterskiej nie może być kontynuacją pracy inżynierskiej.
4. W przypadku pojedynczego artykułu musi on spełniać następujące wymogi:
 - merytoryczne – temat artykułu musi zgodny z tematem pracy dyplomowej przyjętym przez właściwą dla danego kierunku studiów Radę Programową;
 - formalne - związane z rangą czasopisma i udziałem autorskim studenta:
 - artykuł musi zostać opublikowany lub przyjęty do druku przez czasopismo naukowe z liczbą punktów co najmniej 100, wg wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych Ministerstwa Nauki i Edukacji,
 - artykuł musi być opublikowany w czasopiśmie, któremu przypisana jest dyscyplina naukowa, do którego zgodnie z programem studiów dany kierunek studiów jest przyporządkowany,
 - student powinien być pierwszym autorem publikacji, zaś drugim autorem powinien być promotor pracy; w przypadku artykułu wieloautorskiego student powinien być pierwszym autorem publikacji, a jego wkład musi przekraczać 50%, co należy udokumentować stosownym oświadczeniem wszystkich autorów pracy.
5. W przypadku cyklu artykułów muszą one spełniać następujące wymogi:
 - merytoryczne – stanowić spójną tematycznie całość, która jest zgodna z tematem pracy dyplomowej przyjętym przez właściwą dla danego kierunku studiów Radę Programową;
 - formalne - związane z rangą czasopisma i udziałem autorskim studenta:
 - jeden z artykułów musi zostać wskazany jako wiodący i musi zostać opublikowany lub przyjęty do druku przez czasopismo naukowe z liczbą punktów co najmniej 100, wg wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych Ministerstwa Nauki i Edukacji,
 - artykuł wiodący musi być opublikowany w czasopiśmie, któremu przypisana jest dyscyplina naukowa, do którego zgodnie z programem studiów dany kierunek studiów jest przyporządkowany,

- student powinien być pierwszym autorem obu artykułów;
 - w przypadku artykułu wskazanego jako wiodący, drugi autorem powinien być promotor pracy; w przypadku artykułu wiodącego wieloautorskiego student powinien być pierwszym autorem publikacji, a jego wkład musi przekraczać 50%, co należy udokumentować stosownym oświadczeniem wszystkich autorów pracy,
 - nie stawia się wymagań formalnych dotyczących drugiego artykułu, poza tym, że student powinien być jego pierwszym autorem.
6. Do artykułu lub złożonego cyklu artykułów student musi dołączyć komentarz (autoreferat) w języku polskim, spełniający następujące wymogi:
- praca powinna być złożona w formie opracowania w języku polskim, a w przypadku studentów kierunków anglojęzycznych, w języku angielskim, w pliku *.pdf, obejmującym nie więcej niż dwadzieścia stron maszynopisu. Autoreferat musi spełniać wymogi edytorskie dla prac dyplomowych realizowanych na Wydziale Inżynierii Środowiska i Inżynierii Mechanicznej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i musi zawierać: stronę tytułową zgodną z obowiązującym wzorem, słowa kluczowe (w języku polskim i angielskim), wspólne omówienie artykułu (artykułów) w następującej formie: wstęp, cel pracy, materiały i metody, wyniki, wnioski oraz wykaz literatury wykorzystanej w autoreferacie.
 - do autoreferatu należy dołączyć kopię artykułu (artykułów), który stanowi podstawę pracy dyplomowej. Jeżeli artykuł (artykuły) nie został opublikowany do czasu złożenia pracy dyplomowej, należy dodać informację od wydawnictwa o przyjęciu artykułu do druku. Jedynie praca zawierająca w/w elementy jest uznawana za pełną i może podlegać ocenie.
7. Prace opublikowane rozumie się takie, które w momencie składania pracy dyplomowej ukazały się w druku lub posiadają numer DOI. W przypadku artykułów przyjętych do druku student załącza do pracy pisemne zaświadczenie redakcji o przyjęciu artykułu do druku.
8. Prace magisterskie w formie artykułu podlegają ocenie wg identycznych kryteriów jak pozostałe rodzaje prac dyplomowych, która w tym przypadku dotyczy przedstawionego komentarza (autoreferatu) oraz może dotyczyć opublikowanego artykułu/artykułów.
2. Prace dyplomowe podlegają ocenie, podczas której szczególną uwagę zwraca się na następujące aspekty:
- zgodność treści pracy z tytułem (w szczególności celu i zakresu pracy),
 - prawidłowość konstrukcji (logika treści - właściwa kolejność i kompletność rozdziałów i podrozdziałów),
 - poprawność wniosków lub stwierdzeń końcowych (czy wynikają one z przeprowadzonych badań lub analizy oraz czy korespondują z tytułem pracy),
 - wkład własny autora, nowość podejścia do problemu, inne cechy nowości w pracy,
 - źródła literaturowe i ich wykorzystanie (liczba, ważność, literatura w języku polskim i w językach obcych, aktualność źródeł - data wydania),
 - estetykę pracy, formy graficzne oraz edycyjne (tablice, rysunki, fotografie, diagramy itp.),
 - poprawność językową - gramatykę, ortografię, interpunkcję, stylistykę oraz styl języka,
 - właściwy spis rzeczy i odsyłacze do tabel, rysunków oraz literatury (numeracja i podpisy tabel oraz rysunków),
 - możliwe sposoby wykorzystania pracy (jako materiał źródłowy, publikacja, możliwość udostępnienia firmie lub instytucji).

C. Złożenie pracy dyplomowej i warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego

1. Pracę dyplomową, zatwierdzoną przez promotora należy złożyć w dziekanacie w **terminie określonym w terminarzu dyplomowania**, nie później jednak niż⁹:
 - a. do 31 stycznia – na studiach kończących się w semestrze zimowym;
 - b. do 30 czerwca – na studiach kończących się w semestrze letnim.
2. **Student dyplomant może złożyć pracę dyplomową po uzyskaniu przez niego wszystkich wymaganych w programie studiów efektów uczenia się (ECTS).**
3. Na pisemny wniosek studenta (wnioski do pobrania na stronie internetowej Wydziału) właściwy prodziekan ds. studiów może przedłużyć termin oddania pracy dyplomowej o 3 miesiące. W uzasadnionych przypadkach rada programowa kierunku studiów może ten termin przedłużyć o dalsze 3 miesiące¹⁰.
4. Po zaakceptowaniu przez promotora ostatecznej wersji pracy dyplomowej student przygotowuje plik do wydruku w formacie PDF, który należy zatytułować w następujący sposób: numer_albumu_nazwisko_imię studenta. Dyplomant przekazuje przygotowany w ten sposób plik promotorowi nie później niż 5 dni roboczych przed planowanym terminem złożenia pracy. Promotor korzystając z tego pliku dokonuje sprawdzenia pracy w systemie Jednolitym Systemie Antyplagiatowym (JSA)¹¹.
5. Dyplomant ustala z promotorem oraz recenzentem sposób dostarczenia pracy do recenzji. Promotor oraz recenzent mogą wybrać pracę w wersji drukowanej lub poprosić o przekazanie pliku w formacie PDF.
6. Drukowane egzemplarze pracy dyplomowej należy przygotować korzystając z tego samego pliku, który został poddany ocenie za pomocą systemu JSA. Egzemplarz przeznaczony dla Dziekanatu musi być wykonany w miękkiej oprawie, nie zawierającej elementów z metalu lub tworzywa sztucznego. Jednocześnie na końcu tego egzemplarza należy zamieścić poniższe oświadczenia:
 - a. oświadczenie autora pracy dyplomowej o jej oryginalności, samodzielności jej przygotowania i o nienaruszeniu praw autorskich¹² (**[formularz F4](#)**)
 - b. oświadczenie autora o zgodności wersji elektronicznej pracy z jej formą wydrukowaną¹³ (**[formularz F5](#)**),
 - c. oraz oświadczenie autora o przekazaniu praw uczelni do eksploracji pracy w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym¹⁴ (**[formularz P.158 F3](#)**).
7. Promotor akceptuje wydrukowane prace składając podpis na pierwszej stronie każdego z egzemplarzy oraz przekazuje dyplomantowi zaakceptowany i podpisany raport z systemu JSA.
8. Dyplomant, po uzyskaniu akceptacji promotora, składa w dziekanacie egzemplarz pracy przeznaczony do archiwum wraz raportem z systemu JSA.
9. Dopiero po przyjęciu pracy przez Dziekanat Dyplomant przekazuje pozostałe egzemplarze pracy, lub plik PDF zawierający pracę Promotorowi oraz Recenzentowi, oraz umieszcza elektroniczną wersję pracy (wcześniej przygotowany plik PDF) w Wirtualnym.

⁹ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

¹⁰ § 49 ust. 2. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

¹¹ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

¹² Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

¹³ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

¹⁴ Zarządzenie nr 124/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 roku

10. W przypadku, gdy praca dyplomowa została ukończona i podpisana przez promotora, natomiast dyplomant nie uzyskał wszystkich wymaganych w programie studiów efektów uczenia się (ECTS), student wypełnia wniosek „inne” (do pobrania na stronie internetowej Wydziału) z prośbą o przedłużenie terminu oddania pracy ze względu na konieczność uzupełnienia efektów uczenia się. Podczas składania tego wniosku do dziekanatu student musi posiadać kopię pracy podpisaną przez promotora do wglądu dla pracownika dziekanatu.
11. Egzemplarz pracy lub plik PDF zawierający **pracę do recenzji musi trafić do recenzenta** nie później niż siedem dni roboczych przed planowanym egzaminem dyplomowym.
12. **Recenzent oraz promotor zamieszczają wyniki recenzji w Wirtualnym Dziekanacie oraz „Wysyłają” gotową recenzję najpóźniej 3 dni robocze przed obroną¹⁵.**
13. Dyplomant może zapoznać się z recenzją swojej pracy dyplomowej w Wirtualnym Dziekanacie.
14. W przypadku, gdy jedna z ocen zawartych w recenzji jest niedostateczna, prodziekan ds. studiów wyznacza dodatkowego recenzenta, którego ocena jest rozstrzygająca¹⁶.
15. Ocena niedostateczna z pracy dyplomowej jest podstawą do skierowania studenta na powtarzanie semestru¹⁷.
16. Dyplomant najpóźniej w dniu egzaminu przekazuje przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej komplet dokumentów przygotowanych przez właściwego pracownika Dziekanatu, obejmujących: wykaz ocen ze wszystkich lat studiów, kartę egzaminu dyplomowego ze średnią ze studiów, recenzje promotora oraz recenzenta a także ankietę studenta absolwenta.

D. Egzamin dyplomowy

1. Rada programowa kierunku studiów określa zakres i formę egzaminu dyplomowego, uwzględniając możliwości weryfikacji osiągniętych przez studenta efektów uczenia się.¹⁸
2. Uchwała, o której mowa w ust. 1, podawana jest do wiadomości studentów i obowiązuje od następnego roku akademickiego¹⁹.
3. Egzamin dyplomowy składa się z dwóch części z egzaminu weryfikującego efekty uczenia się oraz z obrony pracy dyplomowej.
4. Termin egzaminu wyznacza właściwy prodziekan ds. studiów. Egzamin powinien odbyć się nie później niż miesiąc od daty złożenia pracy dyplomowej.²⁰

¹⁵ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora UPP nr 188/2019 z dnia 23 grudnia 2019 roku

¹⁶ § 50 ust. 3. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

¹⁷ § 50 ust. 4. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

¹⁸ § 51 ust. 1. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

¹⁹ § 51 ust. 2. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

²⁰ § 51 ust. 4. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

5. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez właściwego prodziekana ds. studiów, w której skład wchodzi przewodniczący i co najmniej dwóch egzaminatorów²¹.
6. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej lub niesprawiedliwionej nieobecności na egzaminie dyplomowym, prodziekan ds. studiów wyznacza drugi termin jako ostateczny²².
7. Powtórny egzamin dyplomowy może odbyć się nie wcześniej niż przed upływem jednego miesiąca i nie później niż po upływie 3 miesięcy od daty pierwszego egzaminu. Nieobecność studenta na powtórny egzaminie dyplomowym musi zostać usprawiedliwiona w ciągu 5 dni od wyznaczonej daty egzaminu²³.

W sprawach nieunormowanych niniejszym dokumentem zastosowanie mają zapisy Regulaminu Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Kolegium Dziekanów
Wydziału Inżynierii Środowiska i Inżynierii Mechanicznej

²¹ § 51 ust. 5. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

²² § 51 ust. 9. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

²³ § 51 ust. 10. Regulamin Studiów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu uchwała nr 318/2019 Senatu UPP z dnia 26 czerwca 2019 r. (z późn. zm.)

Schemat przebiegu pracy dyplomowej

